

UČNI NAČRT

Tematski sklop	Urejanje skupnih zadev: vprašanja demokracije
Tema / vsebina	Urejanje skupnih zadev 5

UČNI NAČRT

Cilji	Uvajajo se v praktično uporabo načel družbenega sožitja: pravičnost, enakost, svoboda, humanost, solidarnost, strpnost. Razvijajo občutek soodgovornosti za urejanje skupnih zadev.
Pojmi	Naravne pravice, človekove pravice, svoboščine človeka, merila demokratičnosti družbe
Možne medpredmetne povezave	Slovenščina, Zgodovina, Filozofija za otroke.
Dodatne informacije za učitelje	<ol style="list-style-type: none">1. Učitelj naj bo pozoren na prenos znanja v konkretno vedénje v razredu – ni dovolj, da učenci vedó, kaj je dober oziroma slab argument, to morajo občutiti in znati uporabljati v pogovoru v razredu.2. Učitelj naj vodi razpravo tako, da doživljanja iz socialne igre izkoristi v razpravi in to poveže z vsakdanjim življenjem.3. Pri izvajanju socialne igre je pomembno, da je učitelj dosleden oziroma da se drži pravil igre (da torej dobro odigra svojo vlogo). To pomeni, da ena skupina mora dobiti zelo nejasna navodila.4. Hkrati naj bo pozoren na posamezne čustvene odzive učencev – mogoče je namreč, da se bodo nekateri učeni silovito odzvali. Zato naj bo oblikovanje skupine naključno.5. Zelo pomembno je, da preden pričnete z razpravo, jasno poudarite, da je šlo za simulacijo in da v razpravi ni pomembno, kdo je igral katero vlogo.
Dodatne informacije za učence	<ol style="list-style-type: none">1. Pomen poslušanja sošolcev in ocene njihovih argumentov.2. Povezava doživljanja in razgovora v šoli z vsakdanjimi izkušnjami.

DIDAKTIČNI MODELI

Ime	Kar pogumno!
Neposredni cilji	Učenci v socialni igri izvedejo simulacijo, s pomočjo katere občutijo diskriminacijo. Občutke v razpravi povežejo z vprašanji pravičnosti, enakosti, humanosti, solidarnosti in zlasti <i>strpnosti</i> .
Didaktična naloga	Učenci se razdelijo v skupine in izvedejo socialno igro (simulacijo). Učitelj na osnovi doživljanj učencev razvije pogovor z učenci, vanj vplete ključne pojme in vsebino poveže z vsakdanjimi izkušnjami učencev. Kolikor je to mogoče poskuša v pogovoru problematizirati posamezne odgovore in samoumevna prepričanja učencev, pri čemer v razpravo vključi vse ali večino učencev.
Metodika-variante	
1. Socialna igra (simulacija): Kar pogumno (Izobraževalni priročnik...; str. 103-105)	
Učitelj razloži učencem, s čim se bodo ukvarjali. Pri tem ne pove, da bo šlo za simulacijo. Učence razdeli v štiri skupine. Pri tem pazi, da so učenci razporejeni naključno. Nato razloži navodila in v vsaki skupini določi opazovalca, ki bo zapisoval, kaj učenci počnejo in kaj govorijo.	
Učitelj pristopi k vsaki skupini, ji razdeli material (stare revije, lepilo, lepilni trak, škarje) in glasno (tako da vsi slišijo pove: »Tukaj imate list papirja, revijo, škarje in lepilo. Narediti morate lepljenko, ki bo predstavljala pomlad (poletje, jesen)! Na voljo imate 20 minut. Začnite, kadar želite!«. Četrta skupini da isti material vendar popolnoma nerazumljivo navodilo. Npr.: »Moraboš fluper list pod patud nas ne čene kaj veš kaj boš mel. Razumeli?«	
Učenci se razporedijo v skupine, poslušajo navodila, sprejmejo material in začnejo z delom. Četrta skupina bo	

seveda zmedena, učenci v njej bodo želeli jasna navodila, toda učitelj se zanje ne meni. Medtem ko učencih v skupinah delajo lepljenko, učitelj hodi naokoli. Prvim trem skupinam pomaga, jim svetuje in jih glasno hvali, četrto skupino pa vse skozi graja, jih krega ipd. (20 min.)

Načrt razprave z učenci:

1. Učitelj najprej pove, da je bila vse skupaj simulacija in nič drugega. To je pomembno!
 2. Nato lahko zastavi vprašanja:
 - *Igralcem*: Kako ste se počutili? (Svoje počutje naj izrazi vsak učenec, da ne bodo čustva izbruhnili kasneje.) Kako ste se razumeli v skupini? Ali so vsi sodelovali? Kaj ste si mislili o učiteljevem obnašanju? Zakaj niste reagirali? Ali ste bili zadovoljni, ko vas je učitelj hvalil? Zakaj? Kako ste se počutili, ko vas je učitelj grajal oziroma se za vas sploh ni zmenil? Itd.)
 - *Opazovalcem*: Kaj se je dogajalo v vsaki skupini? Ali je kakšen dogodek še posebno vreden omembe? Itd.
 - *Vsem*: Vidite kakšno povezavo s stvarnim življenjem? Kdo je v naši družbi četrta skupina? Kako ponavadi ravnamo z žrtvami družbene nepravilnosti? Kako se odzivajo in počutijo žrtve družbene nepravilnosti in diskriminacije? Ali se odzivajo tako, kot igralci v četrti skupini? V čem je podobnost?
 3. Ali je posameznikom v diskriminiranih skupinah dovoljeno živeti, kot si to predstavljajo oziroma želijo?
 4. **[Darinka Zebec** predlaga, da razpravo čim bolj približamo osebni izkušnji učencev. Vprašanja, ki jih zastavimo učencem, so tako: Ali si bil/bila tudi ti kdaj diskriminiran/a? Kako si se počutil/a? Kaj lahko kot posamezniki storimo za preprečevanje diskriminacije?]
 5. Ali lahko drugi ljudje in država od posameznika zahtevajo, da spremeni svoj življenjski slog, način mišljenja ali versko prepričanje? Utemelji svoj odgovor!
 6. Ali poznate kakšen primer takšnega vsiljevanja?
 7. Katere svoboščine pripadajo vsakemu državljanu?
 8. Ali lahko država od svojih državljanov zahteva, da nosijo čelade na motorjih, se privežejo v avtomobilih, prenehajo kaditi ipd.?
 9. Ali lahko država od ljudi zahteva, da ne žalijo njenih simbolov, voditeljev itd.?
 10. Kje so po tvoje meje vpletanja države v zasebnost posameznikov?
 11. Kaj je torej potrebno, da lahko govorimo o demokraciji? [Učitelj pelje razpravo v smeri uvida, da je potrebno biti strpen do drugih.]
- Itd.; ipd.

2. Konkretna akcija preprečevanja diskriminacije

Zgoraj je bilo zastavljeno vprašanje *Kaj lahko kot posamezniki storimo za preprečevanje diskriminacije?* Vprašanje namiguje, da je pri preprečevanju diskriminacije zgolj govorjenje premalo, zato predlagamo, da se v okviru kakšnega šolskega ali izvenšolskega projekta lotite konkretne akcije. Možnosti je veliko.

Šola se lahko (kjer je to mogoče) poveže z občino in pripravi kakšen literarni ali likovni natečaj. Organizira lahko kulturne, ali športne prireditve ipd. Eno izmed možnosti ponuja spletna stran Natečaj Evropa v šoli: <http://evropa.gov.si/za-mladino/natecaji-dogodki/evropa-v-soli/> (25. 6. 2008) ali <http://sl.zpms.si/programi/evropa-v-soli/> (25. 6. 2008).

Druga možnost se ponuja spletni strani Pomladni dan: <http://sio.edus.si/PomladniDan2007/> (25. 6. 2008).

V okoljih, kjer je to smiselno, jo je mogoče razpravo nadgraditi s vključevanjem šole v preprečevanje diskriminacije Romov. Nekaj idej za projekte je mogoče najti na spletni strani: <http://evropa.gov.si/za-nevladne/2003-seznam/50/> (25. 6. 2008). Gre za organiziranje skupnih kulturnih prireditev ipd.

Drugo gradivo	<ul style="list-style-type: none"> - Državljska vzgoja in etika; učbenik za 8. razred (ur. dr. J. Justin); pogl. <i>Urejanje skupni zadev: vprašanja demokracije</i>. - Milharčič-Hladnik, Mirjam: Državljska vzgoja in etika; učbenik za 8. razred devetletne osn. šole; pogl. <i>Demokracija v šoli in razredu</i>. - Državljska vzgoja in etika; delovni zvezek za 8. razred (ur. dr. J. Justin); pogl. <i>Urejanje skupni zadev: vprašanja demokracije</i>.
Internetni / knjižni kotiček za	<ul style="list-style-type: none"> - http://www.whydemocracy.net/ (25. 6. 2008). - http://www.whydemocracy.net/films/2?PHPSESSID=a9d411bfb92e6a84cef43514aeebe5ba

učence	(25. 6. 2008). - Marjana Moškrič (2007). <i>Stvar</i> . Ljubljana: Družba Piano.
Internetni / knjižni kotichek za učitelje	<p>- Justin, Janez; Sardoč, Mitja & Klemenčič, Eva (2008). <i>Učenje in izobraževanje za demokratično državljanstvo: zbirka gradiv – zgoščenka</i>. Ljubljana: Pedagoški inštitut.</p> <p>- Brander, Pat [et al.]. <i>Izobraževalni priročnik: Ideje, pripomočki, metode in aktivnosti za neformalno medkulturno vzgojo in izobraževanje mladostnikov ter odraslih</i>: (druga izdaja, 2004). Ljubljana: Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope pri NUK: Urad za mladino; str. 103-105.</p> <p>- Kompas: priročnik za učenje mladih o človekovih pravicah (2005); prevod in priredba Alenka Elena Begant. Ljubljana: DZS.</p> <p>- http://www.4teachers.org/ (25. 6. 2008).</p> <p>- http://www.pbs.org/wgbh/pages/frontline/ (25. 6. 2008).</p> <p>- http://www.eip-cdv.si/kompas.html (25. 6. 2008).</p> <p>- www.zofijini.net (25. 6. 2008).</p> <p>- http://www.archive.org/index.php (25. 6. 2008).</p> <p>- http://www.whydemocracy.net/ (25. 6. 2008).</p> <p>- http://www.whydemocracy.net/films/2?PHPSESSID=a9d411bfb92e6a84cef43514aeebe5ba (25. 6. 2008).</p> <p>- http://www.varuh-rs.si/index.php?id=10 (25. 6. 2008).</p> <p>- http://volitve.gov.si/ (25. 6. 2008).</p> <p>- http://eycb.coe.int/compass/ (25. 6. 2008).</p> <p>- http://eycb.coe.int/edupack/default.htm (25. 6. 2008).</p> <p>- http://www.google.si/search?hl=sl&q=romi+v+sloveniji&meta (25. 6. 2008).</p> <p>- http://www.ednevnik.si/?w=romi (25. 6. 2008).</p> <p>- http://evropa.gov.si/za-nevladne/2003-seznam/50/ (25. 6. 2008).</p> <p>- Darja Vtič-Tršinar (2007). <i>Iskalci biserov [Dva medija]</i>. Priročnik za razredne ure: gradivo za razredne ure, projektne dneve, izbirne vsebine in roditeljske sestanke. Maribor: Ekološko-kulturno društvo Za boljši svet.</p> <p>- http://evropa.gov.si/za-mladino/natecaji-dogodki/evropa-v-soli/ (25. 6. 2008).</p> <p>- http://sl.zpms.si/programi/evropa-v-soli/ (25. 6. 2008).</p> <p>- http://sio.edus.si/PomladniDan2007/ (25. 6. 2008).</p>